

ETA MAITA HERRIA... (HAMARGARREN ATALA)

Gerardo MUNGIA

Hamargarren eta azken atal honetan, azken peredikuan, Patxik aldezen zituen balioen aldarrikapena ageri da. Eta aldarrikapen dira, halaber, Mungiaren azken aipamenak, pastoralaren, euskal antzerkiaren aldekoak, paperean ez ezik, taula gainean ere egon dadin.

6. KANTOREA: IDOIAREN KANTORE TRISTEA

Norat hoa orain ene ohaidea?
Ez ote dakuskik hor hire haurrideak?
Atx! Urtzen negarretan gure adiskideak?
Zer geroa dukee alabak, semeak?
Mundu dorpe honetan, ai! bakardadean.

Airea: “Agur sagar beltzaran” (Xabier Amuriza).

Jelki dantzariak, jelki haurrak (erdiko bortatik).

Haurrak
180. Ai, ei Patxi gaixoa.
Alda zenituen landak
fabrikatzar batengatik
non mihisea barranda.

181. Munduan uzten dituzu
emaztea, biga ume.
Maite zaituzten jendeak.
Oroigarri zinez xume.

182. Zu jadanik joana.
Ez da segur okerrena.
Okerrena da etxean
gera direnen auhenak.

183. Aralartik zohardian
Iparrizarra distirant.
Zazpi ahuntzak lerroan.
Artizarra ez goiztirian.

Jalki oholtzarat arizale guziak (urdinak, gorriak, er-
dikoak). Azken peredikua kantatzera doaz.

5. AZKEN PEREDIKUA

184. Mendialdeko haranak
abailan, ziztu bizian

odolusten ari dira.
Gaztetasun eskasian.

185. Herrixka tikiatarik
hiri-auzo handietarat.
Soro aberatsetarik
asfalto elkorretarat.

186. Lantegian, fabriketan
lan baldintzak txit krudelak.
Klase arteko borrokan
askapenaren brinbela.

187. Guduka dezagun elkar
aldarrikatzeko harroki
langileek esklabotik
egin zutela fermuki.

188. Aberatsen mundua
edota alferkeria.
Haren ondoriotasuna
jende pobre, miseria.

189. Gure Herriaren alde
batu gaitezen guziak.
“Hazila ez diezaguten jan
hortik dabilzan txoriak”.

190. Euskal Herria, euskara,
galdatau nahi dizuet
guk defenda ditzagula,
Amalur bazaigu laket.

191. Euskara, gure kultura
erasotzen duteneri:

Patxik istripu hilgarria
izan du lantegian.
Haira ARIZGTEGI

Galdu duzue partida!
Zarete inguraturik!

192. Lan pollita benetan
egin dugu zuekilan
Pastorala hori baita
sorkuntza eta auzolan.

193. Partitzeko tenorea
jadanik iritsi zaigu.
Gure hutsez barkazioa,
othoi, eskatzen dizuegu.

194. Oroit ikusle maitea
kulturaren iturria
funtsean EUSKARA dela.
Euskaldunon aberria.

Azken kantorea arizale guziek batera
kantatuko dute.

AZKEN KANTOREA: ETA MAITA HERRIA

–Behin batez bazen herri bat... Ahane-
tan dut izena.
Oroitzen naizen aldi orok dakarkit etsi-
pena.
Behiala ziren baratzeak, luhartzaren
Edena...
Galsoroak eta zelaiak, lugorriak gehie-
nak.

–Etxeetako hormak, teilatuak, iduriz
denak zutik.
Keheilak, ateak, leihoak, goroldioz har-
turik.
Ez ke, ez ongarri usainik... Bada nehor
bizirik?
Zer ote zen hantxet agitu? Erreus nin-
tzen engoitik.

–Eztiki ate bat bultzatu, hau bai usteka-
bea!
Tenore hartan nekusana, zinez taxuga-
bea!
Gakotik arropa txilintxau, zokoan gal-
bahea...
Dena nahikoa apaindua nahiz ta aba-
ñak jabeak.

–Supazterreko tresneria, paltoak eta
atorrak.
Mahaina, kadirak, arasak, harraskan
bustikora.

«Garat» pastoralaren mustraka
2019an taularatu zuten Pagolan.
Guillaume FAUVEAU | FOKU

Ganberetako paretetan potret zahar
sorgorak.
Oraino haidor orubean zaharkitu trak-
torra.

–Ezkaratzeko kataderan oharra nuen
ikusi.
Zergatik herria zapuztu laburzki ihar-
detsiz:
“Nekazaritzaz, abeltzaintzaz ez baita
gaur ahal bizi
sorlekutik hiri handirat joatea dugu
ebatzi.
Petiri Santzen aginduak halakotz behar
onetsi.
Ez gara nehoiz arraxinen, arima zaigu
hautsi.
Guretako ez da aisit izan. Zaina digute
erauzi”.

Airea: “Euskara eta euskaldunak” (J.B.
Elizanburu).

AZKEN AIPAMENAK

Antzerkia ez da asmatu orrialde zurien
artean abaroan izateko. Antzerkiak taula
gainean behar du bere espazio naturala,
berari dagokion lekua eszenatokiaren

**Antzerkia ez da asmatu orrialde zurien artean abaroan
izateko. Taula gainean du bere espazio naturala. Egia, idazki
hau nehoena ez den lurtean geratu da. Oholtza gainean
izateko pentsatua eta haatik zure esku artean gelditu**

**Haur denboretan eta nerabezaroan, eskoletan komediak eta
antzezlanak jokatzen ditugu, baina antza, adin zehatz baterat
helduz gero, asmo horiek ezabatzen dira. Eta teatroa
baztertuen mundurat igarotzen da, marjinauenerat**

bizitasuna baita. Egia, idazki hau neho-
rena ez den lurtean geratu da. Oholtza
gainean izateko pentsatua eta haatik zu-
re esku artean gelditu (agian sobera
hotz?). Nahi eta ezin.

Lan honetan, aitzin solasean eman di-
tudan aipamen orientagarriak gehi bar-
neko argazkiak eta ilustrazioak, egiazko
pastoral baten irudikatzeko lagungarri
izan direlakoan nago. Dena den, gaur
egun Interneten bidez pastoralen argaz-
ki edota filmazio piloa kausituko duzu.

Baina, zenbat antzerki obra idazten di-
ra eta zenbat igaiten oholtzara? Erantzua
guziek ongixko badakigula uste dut:
ondikoz guti, sobera guti.

Haur denboretan eta nerabezaroan, es-
koletan komediak eta antzezlanak joka-
tzen ditugu, baina antza, adin zehatz ba-
terat helduz gero, asmo horiek ezabatzen
dira. Eta teatroa baztertuen mundurat
igarotzen da, marjinauenerat. Kirolak,
futbolak, agintzen bide du... Sobera “tele”.

Bururat datozkit dantza talde franko
eta zinemagile xumeak; haiek ere uste
dut ibilbide neketsuak, idorrek, kurri be-
har dituztela, anitzetan ikusleriaren ai-
tzineraino iristeko ezinean geratuz. No-
la ez aipa instituzioek egitasmo
hauekilako maiz duten soraioetasuna?
Halere, zergatik ez idatzi, zergatik ez
proposatu gure proiektuak, jokatzerat
iristen ez badira ere?

Alta, Xiberoako pastorala osasuntsu
dagoela ematen du. Urtero eskualde ho-
rretako herri batek pastorala prestatzen,
antolatzen eta jokatzen baitu, kadira gu-
ziak jendez leporaino betetzen. Zazpi mi-
la jende bi emanalditan sartzen dira, eta
hirugarrena ematen delarik mila edo bi
mila gehiago erakartzen ditu. Ikusgarri
honek, zer segetu dauka? Zer indar?

Herri-antzerkiak, bai Xiberoan, Bargo-
tan, Etxalarren, Balmasedan, Hiriburun,
Obanosen, non-nahi prestatzen denean,
jendearen engaiamendu zintzoa galda-
tzen du. Eta arauz, hor dugu ikuskizun
hauen arrakastaren segetua. Auzola-
nak beti elgartzan, batzen gaituelakoz...
eta herri-antzerkia auzolan kulturala
baizik ez da.

Parte-hartzaileak bizituko duen
abentura ez du santa sekulan ahanzi-
ko, zaude segur.